

ประชุมสัจจร ครั้งที่ 4 / 2566

ระหว่างวันที่ 21-22 สิงหาคม 2566

ณ ห้องประชุม แขวงทางหลวงนครศรีธรรมราชที่ 1

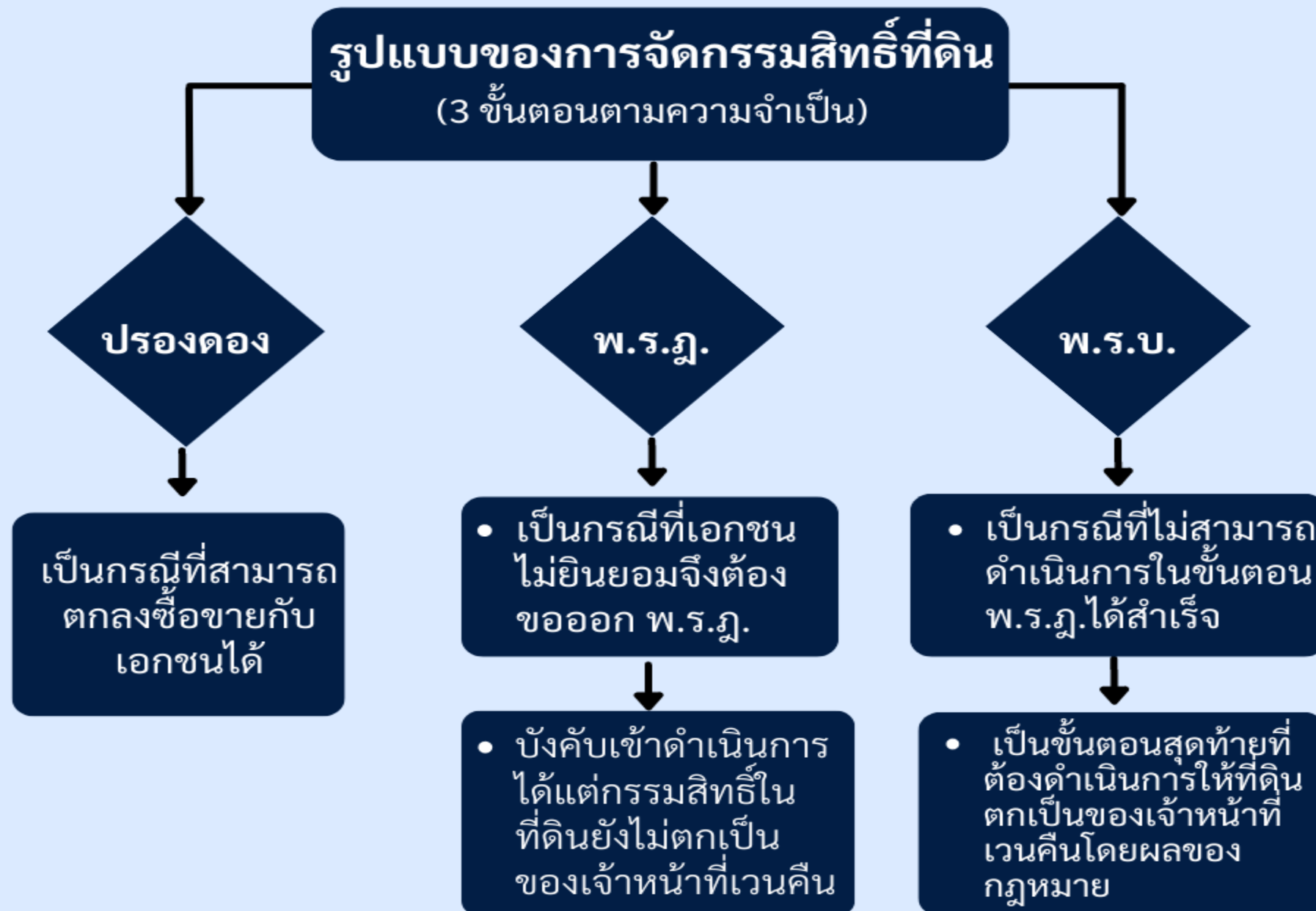
องค์ความรู้ (วันที่ 21 สิงหาคม 2566)

ส่วนกฎหมายและกรรมสิทธิ์ที่ดิน

เรื่อง การจัดการกรรมสิทธิ์ที่ดิน

และการควบคุมดูแลรักษาทางหลวง

ข้อมูลเบื้องต้นที่แนวทางหลวงต้องมีในกรณี ที่มีความจำเป็นต้องจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน

1. แบบก่อสร้างที่ผู้มีอำนาจลงนามแล้ว
2. สำเนาสัญญาการก่อสร้าง
3. หนังสือแจ้งติดขัดการก่อสร้าง
4. ประวัติและบัญชีสายทาง

รูปแบบและขั้นตอนการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบปรองดอง

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
1.) นำแบบก่อสร้าง ออกสำรวจพื้นที่ตามที่แขวง ได้มีการแจ้งติดขัดการก่อสร้างเป็นเบื้องต้นก่อน โดยยังไม่ได้สำรวจโดยละเอียด	1.) พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่ง อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 มาตรา 7 วรรค 1 (เมื่อมิได้ตกลงการโอนไว้เป็นอย่างอื่นให้เวนคืนตามหมวดนี้)
2.) รวบรวมข้อมูลเพื่อขออนุมัติจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบปรองดองและแต่งตั้งคณะกรรมการปรองดอง	2.) พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉ.5) พ.ศ. 2545 มาตรา 32 วรรค 2 (เป็นการใช้อำนาจของหัวหน้าส่วนราชการ)

รูปแบบและขั้นตอนการจัดการสิทธิที่ดินแบบปรองดอง (ต่อ)

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3.) ตรวจสอบทรัพย์สินในแต่ละรายโดยละเอียด	3.) มติ ครม. เดือน ตุลาคม 2500 แจ้งตามหนังสือกรมสาร บรรณ ครม.ฝ่ายบริหารที่ นว.155/2500 ลว. 10 ตุลาคม 2550 (ให้ตกลงซื้อขายกับเจ้าของที่ดินก่อน หากตกลงได้ ก็ไม่จำเป็น ต้องออก พ.ร.บ.เวนคืน)
4.) คณะกรรมการปรองดองจะทำหน้าที่ - กำหนดหลักการค่าทดแทนที่ดิน - กำหนดหลักการค่าทดแทนต้นไม้	4.) มติ ครม. เมื่อ 14 พฤศจิกายน 2521 แจ้งตามหนังสือ สำนักเลขาธิการ ครม.ที่ สส. 0203 / ว.199 ลว. 8 ธันวาคม 2521 (การซื้อขายโดยวิธีปรองดองไม่อยู่ในบังคับ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ)

รูปแบบและขั้นตอนการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบปรองดอง (ต่อ)

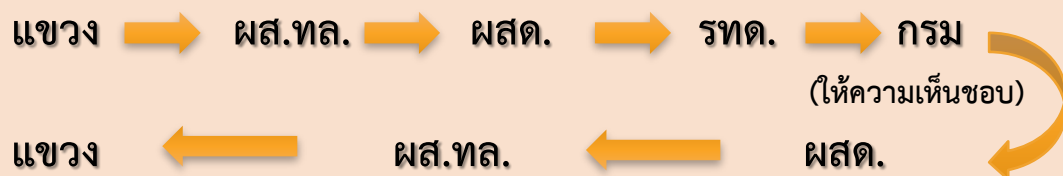
ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
5.) ขวางเสนอเรื่องการวิเคราะห์ราคาค่าวัสดุถึง ผส.ทล. เพื่อให้ความเห็นชอบ ขวาง → ผส.ทล. → ผก.ทล. → รส.ทล. → ผส.ทล.	5.) คู่มือการปฏิบัติงานจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินที่กรมฯ ให้ความเห็นชอบแล้ว เมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2565
6.) เมื่อได้ราคากลางของที่ดิน ต้นไม้ และสิ่งปลูกสร้างแล้วก็นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการคำนวณราคา ค่าทดแทนให้แก่ผู้ถูกเวนคืน	

รูปแบบและขั้นตอนการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบปรองดอง (ต่อ)

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
7.) เมื่อได้ราคาที่ถูกเวนคืนแต่ละรายแล้ว ผก.ทล.ก็จะนำเสนอผ่าน รส.ทล.ก่อน ผส.ทล.ให้ความเห็นชอบแล้วแจ้งกลับไปยังแขวงเพื่อนำเสนอคณะกรรมการปรองดอง กำหนดราคาค่าทดแทนให้ต่อไป	
8.) แขวงมีหนังสือแจ้งผู้ถูกเวนคืนให้มาทำบันทึกข้อตกลงรับเงิน หากเจ้าของไม่ยินยอมรับราคาก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องมีการขอออกพระราชกฤษฎีกาเวนคืนเพื่อใช้กฎหมายบังคับต่อไป	
<u>หมายเหตุ</u> ขั้นตอนที่ 1-8 เป็นการใช้อำนาจตามระเบียบและข้อกฎหมาย (1-4) วิธีปฏิบัติดำเนินการตามคู่มือ (5)	

รูปแบบและขั้นตอนการจ้ดกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบพระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ.) ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
1.) นำแบบก่อสร้างออกสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการขอออกพระราชกฤษฎีกาเวนคืน	1.) พ.ร.บ.ว่าด้วยการเวนคืน มาตรา 8,9
2.) การปิดประกาศเผยแพร่ข้อมูล	2.) มาตรา 5,11
3.) การขออนุมัติจ้ดกรรมสิทธิ์และขอแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นและเงินค่าทดแทน	3.) มาตรา 19

รูปแบบและขั้นตอนการจัดการสิทธิที่ดินแบบพระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ.)
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 (ต่อ)

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4.) แจ้งเข้าสำรวจล่วงหน้าก่อน 15 วัน ก่อนเข้าสำรวจ	4.) มาตรา 9,10.12,13,14,15
5.) คณะกรรมการกำหนดราคา จะทำหน้าที่ - กำหนดหลักการค้าทดแทนที่ดิน - กำหนดหลักการค้าทดแทนต้นไม้ } เป็นอำนาจกรม ให้ความเห็นชอบ	5.) มาตรา 20,21,23,24
6.) ขวางเสนอเรื่องการวิเคราะห์ราคาค่าวัสดุถึง ผส.ทล. โดยส่วนกฎหมายเป็นหน่วยตรวจสอบ และเสนอ ผส.ทล. โดยต้องผ่าน รส.ทล.ก่อนเพื่อให้ความเห็นชอบ	6.) กรมฯได้มอบหมายให้ ผส.ทล. เป็นผู้มีอำนาจเห็นชอบ

รูปแบบและขั้นตอนการจัดการสิทธิที่ดินแบบพระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ.)
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 (ต่อ)

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
7.) เมื่อได้ราคากลางของที่ดิน ต้นไม้ สิ่งปลูกสร้างแล้ว ก็ จะนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการคำนวณราคาค่าทดแทน ให้แก่ผู้ถูกเวนคืน	7.) คู่มือการปฏิบัติงานจัดการสิทธิที่ดินที่กรมฯ ให้ความเห็นชอบแล้ว เมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2565
8.) เมื่อได้ราคาที่ถูกเวนคืนแล้วก็จะนำเสนอผ่าน รส.ทล. ให้ความเห็นชอบ แล้วแจ้งกลับไปยังแขวงเพื่อนำเสนอ คณะกรรมการกำหนดราคาค่าทดแทน	
9.) แขวงมีหนังสือแจ้งผู้ถูกเวนคืนเพื่อให้มาทำบันทึก ข้อตกลงรับเงิน	9.) มาตรา 25

**รูปแบบและขั้นตอนการจัดการกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบพระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ.)
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 (ต่อ)**

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
10.) ผู้ถูกเวนคืน อุทธรณ์ขอเงินเพิ่มได้ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับเงิน	10.) มาตรา 49
11.) ผู้ถูกเวนคืนฟ้องศาลได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี หรือวันที่พ้นกำหนดการพิจารณาอุทธรณ์ (210 วัน) แล้วแต่กรณี	11.) มาตรา 50
12.) กรณีผู้ถูกเวนคืนไม่ยินยอมรับราคา จึงมีความจำเป็นต้องออก พระราชบัญญัติเวนคืน	12.) มาตรา 29

**รูปแบบและขั้นตอนการจัดการสิทธิที่ดินแบบพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562**

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
1.) ผู้ถูกเวนคืนไม่ยินยอมรับเงินค่าทดแทนในชั้น พ.ร.ฎ. จึงมีความจำเป็นต้องขออนุญาตพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	1.) พ.ร.บ.ว่าด้วยการเวนคืนฯ มาตรา 8,29
2.) เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว ให้กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นตกเป็นของเจ้าหน้าที่เวนคืนนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ	2.) มาตรา 31
3.) ขออนุญาตประกาศเร่งด่วน เพื่อให้เจ้าหน้าที่จะเข้าไปใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นได้ แต่ต้องมีการวางเงินให้ครบถ้วนก่อน	3.) มาตรา 28 วรรค 2

**รูปแบบและขั้นตอนการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 (ต่อ)**

ขั้นตอน	ระเบียบ / ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4.) นำเงินฝากธนาคารออมสิน หรือวางต่อศาล หรือสำนักงานวางทรัพย์	4.) มาตรา 28 วรรค 3,46
5.) ก่อนเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ ต้องแจ้งให้ผู้ถูกเวนคืนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 90 วัน นับแต่วันที่จ่ายเงินค่าทดแทน หรือวางเงิน	5.) มาตรา 28 วรรค 4
6.) การเก็บรักษาทรัพย์สินที่รื้อถอน	6.) มาตรา 44

รูปแบบและขั้นตอนการจัดการสิทธิ์ที่ดินแบบพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 (ต่อ)

หมายเหตุ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รื้อถอนอสังหาริมทรัพย์อื่นอันติดอยู่กับที่ดินแล้ว จะจำหน่ายหรือขายให้บุคคลทั่วไป หรือนำไปใช้ประโยชน์ในราชการของตน หรือยกให้แก่เจ้าของเดิม หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์การสาธารณกุศล หรือองค์กรทางศาสนาก็ได้ ตามที่เห็นสมควร (กฎกระทรวง เรื่อง กำหนดการจำหน่าย หรือทำลายโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรืออสังหาริมทรัพย์อื่น พ.ศ. 2564 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนที่ 44 ก วันที่ 5 กรกฎาคม 2564)

ในกรณีที่ไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นเจ้าของหรือไม่สามารถส่งหนังสือแจ้งเจ้าของได้ การแจ้งให้กระทำโดยวิธีการปิดประกาศไว้ในที่เห็นได้ง่าย ณ สถานที่ที่ก่อสร้างหรือตั้งอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเข้าดำเนินการใด เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้ง ยิน หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติแล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยการเวนคืน

ส่วนที่ ๑

การตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน

มาตรา ๗ เมื่อรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการอันจำเป็นในกิจการสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น หรือเพื่อนำไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อมิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่นให้เวนคืนตามหมวดนี้

ประโยชน์สาธารณะตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงการผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตร การปฏิรูปที่ดิน การจัดรูปที่ดิน การอนุรักษ์โบราณสถาน และแหล่งทางประวัติศาสตร์ การอุตสาหกรรม และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา ๘ เมื่อมีความจำเป็นต้องเวนคืนที่ดินตามมาตรา ๗ และจำเป็นต้องสำรวจเพื่อให้ทราบถึงที่ดินที่ต้องได้มาโดยแน่ชัด ให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน โดยในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน

(๒) ระยะเวลาการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๒^{๖๙} กรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรม หรือตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของกรม

ในกรมหนึ่งมีอธิบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงและในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของอธิบดีไว้เป็นการเฉพาะ การใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรืออนุมัติ และนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

ในกรมหนึ่งจะให้มีรองอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรองจากอธิบดีและช่วยอธิบดีปฏิบัติราชการก็ได้

รองอธิบดีมีอำนาจหน้าที่ตามที่อธิบดีกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา ๓๓ สำนักงานเลขาธิการกรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม และราชการที่ได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะมีเลขาธิการกรมเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการกรม

ส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) และส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๓๔ กระทรวง ทบวง กรมใดมีเหตุพิเศษ จะตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่ออกเป็นเขตเพื่อให้มีหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตแล้วแต่จะเรียกชื่อเพื่อปฏิบัติงานทางวิชาการก็ได้

หัวหน้าส่วนราชการประจำเขตมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากกระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติงานทางวิชาการ และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการประจำสำนักงานเขตซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่การแบ่งเขตและการปกครองบังคับบัญชาของตำรวจซึ่งได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา^{๗๐}

มาตรา ๓๕ กระทรวง ทบวง หรือกรมใดโดยสภาพและปริมาณของงานสมควรมีผู้ตรวจราชการของกระทรวง ทบวง หรือกรม นั้น ก็ให้กระทำได้

ผู้ตรวจราชการของกระทรวง ทบวง หรือกรม มีอำนาจหน้าที่ตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการอันเกี่ยวกับกระทรวง ทบวง หรือกรม นั้นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของกระทรวง ทบวง หรือกรมหรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

^{๖๙} มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๗๐} มาตรา ๓๔ วรรคสามแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๓

ที่ นว 155 / 2500

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

10 ตุลาคม 2500

เรื่อง การเวนคืนที่ดินของทางราชการ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร

เนื่องจากปรากฏว่า การเวนคืนที่ดินเพื่อประโยชน์ในราชการของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ มักมีเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนเป็นจำนวนมากได้รับความเดือดร้อน เพราะทางราชการยังไม่จ่ายเงินค่าทดแทน ให้หรือจ่ายให้ล่าช้า เป็นเหตุให้มีกรณีร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่เสมอตลอดมา ท่านนายกรัฐมนตรีได้พิจารณา แล้วมีคำสั่งให้คัดค้านไปยังหน่วยราชการต่าง ๆ ที่ได้เวนคืนที่ดินให้รีบจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดิน ทันทีเมื่อได้ใช้ที่ดินของเขา และให้สอบสวนทั่วราชอาณาจักรด้วยว่า กระทรวงทบวงกรมใดที่ได้เวนคืนที่ดิน แล้วยังไม่ได้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินบ้าง และให้ป็นเรื่องนี้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาแล้วเห็นว่า เพื่อระงับความเดือดร้อนของเจ้าของที่ดินและให้ ได้ประโยชน์แก่ราชการอย่างยั่งยืนจากที่ดินที่ทางราชการได้เวนคืนมา สมควรที่กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่ทำ การเวนคืนที่ดินจะพึงถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยเคร่งครัด จึงลงมติให้ กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป ดังนี้

1. กระทรวงทบวงกรมใดจะเวนคืนที่ดินเพื่อราชการอะไร ให้กระทรวงทบวงกรมนั้นจัดทำ โครงการที่จะใช้ที่ดินที่จะเวนคืนนั้นให้ถี่ถ้วน และให้กำหนดที่ดินที่จะเวนคืนอย่างประหยัด เพื่อให้ราษฎร ได้รับความเดือดร้อนน้อยที่สุด และต้องเตรียมงบประมาณเกี่ยวกับการนั้นให้เรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณ ให้ค่าทดแทนที่ดินที่จะเวนคืน แล้วให้ปรึกษาทำความเข้าใจกับราษฎร เจ้าของที่ดินที่จะต้องใช้ตามโครงการ นั้นเสียก่อน ถ้าจะละเลยอย่างนั้นได้ก็ไม่ว่าต้องออกพระราชบัญญัติเวนคืน หากคัดค้านอย่างนั้นไม่ได้และทาง รัฐบาลควรจำเป็นต้องใช้ที่ดินนั้นจึงออกพระราชบัญญัติเวนคืน

2. เมื่อได้ออกพระราชบัญญัติเวนคืนที่ดินที่ใดแล้ว ให้ดำเนินการเข้าครอบครองที่ดินและ จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินเสร็จไปโดยเร็วที่สุด แล้วดำเนินการเพื่อใช้ที่ดินนั้น ตามโครงการที่ หมายไว้

สำหรับการสอบสวนตามคำสั่งของท่านนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ให้กระทรวงการคลังรับไป ปฏิบัติของเรื่องสอบสวนพิจารณา มีหน่วยราชการใดบ้างที่ยังค้างเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน และ ให้นำมาขึ้นการพิจารณาแล้วเสนอไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

จึงขอขึ้นบัญชีมา เพื่อจะได้ถือปฏิบัติและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สำเนาถูกต้อง

(ลงชื่อ)

ท่าน นายอภัย

(หลวงชำนาญอักษร)

(นายสมพงษ์ เกษียรสมุทร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

เจ้าพนักงานธุรการ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3

๘๕

พ. ๑๒๐๓/ว. ๑๕๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

เรื่อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑

เรียน

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเห็นว่า คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๔ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๕
เพื่อให้เป็นระเบียบเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติยิ่งขึ้น โดยร่างเป็นระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ลงมติ

๑. เห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการต่อไปได้ ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๒

ไปดังนี้

๒. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีปรองดอง ซึ่งมีการกระทำความ

ผิดก่อนออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้นำเสนอท่านนายกรัฐมนตรีพิจารณาใน
ระเบียบดังกล่าว และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๕ ตอนที่ ๑๓๕ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม

๒๕๒๑ แล้ว

จึงเรียนขึ้นมานี้ เพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ปลั่ง วิจิตร
(นายปลั่ง วิจิตร)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รองเลขาธิการ

โทร. ๒๕๒๖๐๖

คิวอาร์โค้ด : คู่มือการจัดการมสที่ร่ที่ดิฉโดยละเอียด

คิวอาร์โค้ด : คู่มือการปฏิบัติงานของหมวดทางหลวง
เรื่อง การควบคุมดูแลรักษาทางหลวง

จบการนำเสนอ ขอบคุณครับ

การระวังชี้แนวเขต

การรังวัดที่ดิน

คือ การรังวัดปักเขตและทำเขต จดหรือคำนวณการรังวัด
เพื่อให้ทราบที่ตั้ง แนวเขตที่ดิน
หรือทราบที่ตั้งและเนื้อที่ของที่ดิน
(ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 1)

การระวังชี้แนวเขตเกิดขึ้นเมื่อใด

ตามมาตรา 69 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

- ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะขอสอบเขตโฉนดที่ดินเฉพาะรายของตน...
- ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะขอให้ตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะรายของตน...

มาตรา 70 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังนี้

(1) เรียกผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงมาระวางชี้แนวเขต

และลงชื่อรับทราบแนวเขตที่ดินของตน

(2) เรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้ส่งเอกสาร

หรือหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องในการสอบสวน

การระวางชี้แนวเขตของกรมทางหลวง

กรมทางหลวงโดยอธิบดีกรมทางหลวง มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการแขวงทางหลวง
เป็นตัวแทนในการนำชี้แนวเขตและรับรองแนวเขตทางหลวง
และให้มีอำนาจตั้งตัวแทนช่วงไปดำเนินการได้ด้วย
ทั้งนี้ ตามคำสั่งกรมทางหลวง ที่ บ.1/174/2559 เรื่อง แต่งตั้งตัวแทนเพื่อระวางชี้
และลงนามรับรองแนวเขตทางหลวงและที่ดินกรมทางหลวง

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการระวางชี้แนวเขต

***ตามคำสั่งกรมทางหลวง ที่ 29/2536**

เรื่อง การระวางชี้แนวเขตและลงนามรับรองเขตที่ดิน

1. ในสายทางที่มีการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินแล้ว ให้ระวางชี้แนวเขตตามหลักฐานการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน

2. ในสายทางที่ได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินโดยวิธีอื่นๆ เช่น การได้รับอุทิศ โดยการประกาศสงวน

ให้ระวางชี้แนวเขตตามหลักฐานกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน

3. ในสายทางใดที่มีบัญชีควบคุม ให้ระวางชี้แนวเขตตามบัญชีควบคุม

- หากบัญชีรับมอบมีเขตทางแตกต่างจากบัญชีควบคุม ให้ระวางชี้แนวเขตตามบัญชีที่มีเขตทางกว้างกว่าไว้ก่อน

ที่ดินของกรมทางหลวง

1. เขตทางหลวง (ในเขตทาง)

- โดยการเวนคืน
- โดยการรับมอบ หรือการอุทิศที่ดิน

2. เขตที่ดินสงวนของกรมทางหลวง (นอกเขตทาง)

การเตรียมข้อมูลเมื่อต้องไปรังวัดชี้แนวเขต

กรณีเขตทางหลวงที่ได้มาโดยการเวนคืน พิจารณาดังนี้

- 1) พระราชกฤษฎีกาการเวนคืน
- 2) บัญชีเขตทาง / มีเขตทางข้างละเท่าใด
- 3) แผนผัง **R.O.W.** บริเวณที่ดินที่ขอรังวัดสอบเขต
- 4) ตรวจสอบการจ่ายค่าทดแทนที่ดินแปลงที่ขอรังวัดสอบเขต
- 5) ตรวจสอบโฉนดที่ดินที่ขอรังวัด และที่ดินบริเวณใกล้เคียง
- 6) ภาพถ่ายทางอากาศ / ระบายโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดิน
- 7) รูปแปลงที่ดินทางอิเล็กทรอนิกส์

กรณีเขตทางหลวงที่ได้มาโดยการรับมอบหรือการอุทิศ

- 1) เอกสารเกี่ยวกับการรับมอบ หรือการอุทิศที่ดินในสายทางนั้น
- 2) บัญชีเขตทางปัจจุบัน / มีเขตทางข้างละเท่าใด
- 3) ตรวจสอบว่าสายทางดังกล่าวมีการขยายเขตทางหรือไม่
- 4) ตรวจสอบกิโลเมตรให้ชัดเจน
- 5) ตรวจสอบโฉนดที่ดินที่ขอรังวัด และที่ดินบริเวณใกล้เคียง
- 6) ภาพถ่ายทางอากาศ / ระบายโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดิน
- 7) รูปแปลงที่ดินทางอิเล็กทรอนิกส์

กรณีที่ดินสงวนของกรมทางหลวง

- 1) เอกสารการได้มาของที่ดิน เช่น ประกาศสงวน ทะเบียนที่ดินกรมทางหลวง
- 2) แผนที่ถ่ายประกาศสงวนที่ดิน
- 3) ตรวจสอบเนื้อที่ / แนวเขตที่ดินให้ชัดเจน
- 4) ตรวจสอบว่าที่ดินสงวนตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรใด (เก่า – ใหม่)
- 5) ตรวจสอบโฉนดที่ดินที่ขอรังวัด และที่ดินบริเวณใกล้เคียง
- 6) ภาพถ่ายทางอากาศ / ระบายโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดิน
- 7) รูปแปลงที่ดินทางอิเล็กทรอนิกส์

การระวางชี้แนวเขตที่ดิน

หากการระวางชี้แนวเขตแล้ว ปราบกฏว่าแนวเขตที่ดินของราษฎร
เข้ามาในเขตทางหลวง ต้องไม่ลงชื่อรับรองแนวเขต โดยคัดค้านการรังวัดไว้
- หากมีการคัดค้านการรังวัด ให้รายงานผู้อำนวยการแขวงทางหลวงต่อไป
เพื่อดำเนินการตามคำสั่งกรมทางหลวงที่ 29/2536

มาตรา 67 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ห้ามผู้ใดนอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอดถอนหลักหมายเขต หรือหมุดหลักฐาน เพื่อการแผนที่ พ้นไปจากเดิม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานที่ดิน

หากฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท
หรือ จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(มาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน)

คดีหมายเลขดำที่ 1519/2558

- เรื่อง ละเมิด ขັບไล่ ค่าเสียหาย
- ฟ้องกรมทางหลวง จำเลย
- ขอให้รื้อทางเท้าออกไปจากที่ดินของโจทก์ และส่งมอบที่ดินให้โจทก์ในสภาพเรียบร้อย
กับให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายเดือนละ 10,000 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะรื้อทางเท้า
- มีพระราชกฤษฎีกาเวนคืน (ทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 สายกรุงเทพฯ – บ้านฉาง)
- ศาลยกฟ้อง เนื่องจากเห็นว่าที่ดินที่ถูกเวนคืนต้องเป็นทางหลวงแผ่นดินตามบัญชีเขตทาง
ข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดก่อสร้างทางเท้ารื้อล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์

คดีหมายเลขดำที่ พ331/2563

- เรื่อง ที่ดิน
- ฟ้องกรมทางหลวง จำเลย
- ขอให้จำเลยส่งมอบที่ดินที่พิพาทคืนโจทก์ในสภาพเรียบร้อย
หากไม่สามารถส่งมอบที่ดินคืนให้ชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน 10,000,000 บาท
- เจ้าของที่ดินเดิมได้อุทิศให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ ที่ดินพิพาทจึงเป็นทางสาธารณะ
อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
- ศาลพิพากษายกฟ้อง

การเตรียมข้อมูลเพื่อหาหรือกรณีระวางชี้แนวเขต

กรณีที่ดินในเขตทางหลวงที่ได้มาโดยการเวนคืน ต้องพิจารณาดังนี้

- 1) พระราชกฤษฎีกาการเวนคืน*
- 2) บัญชีเขตทาง / มีเขตทางข้างละเท่าใด*
- 3) แผนผัง R.O.W. บริเวณที่ดินที่ขอรังวัดสอบเขต*
- 4) ตรวจสอบการจ่ายค่าทดแทนที่ดินแปลงที่ขอรังวัดสอบเขต
- 5) ตรวจสอบโฉนดที่ดินของผู้ร้อง และที่ดินบริเวณใกล้เคียง
- 6) สาระบบที่ดินแปลงของผู้ร้อง*
- 7) รูปแปลงที่ดินทางอิเล็กทรอนิกส์ / ระวางโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดิน
- 8) เอกสารการคัดค้านการรังวัดที่ดินของเจ้าหน้าที่กรม*
- 9) แผนที่แสดงการทับซ้อนระหว่างที่ดินของกรมฯ กับที่ดินของราษฎร*

กรณีที่ดินในเขตทางหลวงที่ได้มาโดยการรับมอบ หรือการอุทิศ ต้องพิจารณาดังนี้

- 1) เอกสารเกี่ยวกับการรับมอบ หรือการอุทิศที่ดินในสายทางนั้น*
- 2) บัญชีเขตทางปัจจุบัน / มีเขตทางข้างละเท่าใด*
- 3) ตรวจสอบว่าสายทางดังกล่าวมีการขยายเขตทางหรือไม่*
- 4) ตรวจสอบกิโลเมตรให้ชัดเจน (อาจมีการเปลี่ยนเลข กม.)*
- 5) ตรวจสอบโฉนดที่ดินของผู้ร้อง และที่ดินบริเวณใกล้เคียง
- 6) สาระบบที่ดินแปลงของผู้ร้อง*
- 7) รูปแปลงที่ดินทางอิเล็กทรอนิกส์ / ระวังโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดิน
- 8) เอกสารการคัดค้านการรังวัดที่ดินของเจ้าหน้าที่กรมฯ*
- 9) แผนที่แสดงการทับซ้อนระหว่างที่ดินของกรมฯ กับที่ดินของราษฎร*

กรณีที่ดินนอกเขตทางหลวง (ที่ดินสงวนกรมทางหลวง) ต้องพิจารณาดังนี้

- 1) เอกสารการได้มาของที่ดิน เช่น ประกาศสงวน ทะเบียนที่ดินกรมทางหลวง แผนที่ท้ายประกาศสงวนที่ดิน*
- 2) ตรวจสอบว่าที่ดินสงวนขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุแล้วหรือไม่*
- 3) ตรวจสอบเนื้อที่ / แนวเขตที่ดินให้ชัดเจน*
- 4) ตรวจสอบว่าที่ดินสงวนตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรใด (เก่า – ใหม่)*
- 5) ตรวจสอบโฉนดที่ดินของผู้ร้อง และที่ดินบริเวณใกล้เคียง
- 6) สาระบบที่ดินแปลงของผู้ร้อง*
- 7) รูปแปลงที่ดินทางอิเล็กทรอนิกส์ / ระวังโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดิน
- 8) เอกสารการคัดค้านการรังวัดที่ดินของเจ้าหน้าที่กรม*
- 9) แผนที่แสดงการทับซ้อนระหว่างที่ดินของกรมฯ กับที่ดินของราษฎร*

ที่ดินกรมทางหลวงซึ่งเป็นทรัพย์สินนอกเขตทางได้มาดังนี้

- (๑) ได้มาจากการสงวนหรือหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า โดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกาหวงห้ามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ (ในห้วงเวลาตั้งแต่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๗)
- (๒) โดยการสงวนที่ดินตามความต้องการของทบวงการเมืองตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗
- (๓) โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนำที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีผู้ใดมีสิทธิครอบครองหรือที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันซึ่งได้ถอนสภาพแล้วขึ้นทะเบียนเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ ตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

(ต่อ)

(๔) การสงวนที่ดินตามพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ และพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗

(๕) การสงวนที่ดินเพื่อประโยชน์แก่งานทางตามข้อ ๖๐ ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๖) การสงวนที่ดินเพื่อประโยชน์แก่งานทาง ตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

(๗) การขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยกรมทางหลวงมีสิทธิใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์แก่งานทางตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ โดยทำความตกลงกับกรมธนารักษ์

(๘) กรมทางหลวงซื้อด้วยเงินงบประมาณแผ่นดินหรือมาจากการบริจาคของประชาชน ซึ่งก็จะส่งผลให้ทรัพย์สินนอกเขตทางนี้เป็นที่ราชพัสดุ และกรมธนารักษ์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์

(๙) ได้มาจากการเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐